

's menschen heil en wegens de vele verschillende inzichten dienaangaande zich zooveel mogelijk van bemoeienis daarmede te onthouden.

Art. 13. Goed onderwijs, zoowel lager, middelbaar als hooger, vormt een der eerste volksbelangen. Lager onderwijs, waaraan alle kinderen in gelijke mate behoefte hebben, behoort aan alle kinderen te worden gegeven.

Art. 14. De bezoldiging der ambtenaren zij zoodanig, dat eerste krachten te krijgen zijn, doch men houde daarbij rekening met de salarissen en loonen in het vrije bedrijf.

Voor gelijken arbeid gelijke bezoldiging; geen onderscheid tusschen gehuwden en ongehuwden. Kindertoeslagen aan ambtenaren, die een behoorlijk salaris hebben, zijn onbillijk en behooren te verdwijnen.

Geen standplaatsaftrek.

Art. 15. Arbeid is een zegen voor individu, staat en maatschappij en daarom late de Overheid den arbeid zooveel mogelijk vrij. In onze maatschappij zullen misstanden op dit gebied weinig voorkomen.

In het belang der volksgezondheid worde de arbeid in ongezonde bedrijven beperkt.

Het toezicht door Arbeidsinspecties worde vereenvoudigd.

Geen wettelijke beperking van den arbeidstijd in de land- en tuinbouwbedrijven.

Art. 16. Betreffende het bestuur der Overzeesche Gewesten behoort op voorzichtige wijze tegemoet gekomen te worden aan den in die gewesten bestaanden drang naar zelfbestuur.

Gezorgd worde, dat een innige band tusschen Moederland en Koloniën blijve bestaan.

Art. 17. Het constitutioneel, erfelijk Koningschap blijve aan Koningin Wilhelmina en hare wettige nakomelingen verzekerd.

Werkprogram.

1. Waken tegen elke achterstelling van het Platteland.

Behartiging der Volksbelangen, inzonderheid op het Platteland.

Streven naar een rechtvaardig bestuur voor alle bevolkingsgroepen.

2. Vermindering van belastingdruk door groote bezuiniging op de Rijk-, Provinciale- en Gemeente-uitgaven.

Bevordering van een betere financieele verhouding tusschen het Rijk en de Gemeenten.

3. Bevordering der Electriciteit- en Watervoorziening en verbetering van het Telefoon- en Postverkeer en van de Veiligheid ten Plattelande.

4. Verbetering der verbindingsmiddelen ten Plattelande en bevordering van het autobusverkeer.

5. Bevordering van den vrijen uitvoer van alle producten.

Uitbreiding van den economischen voorlichtingsdienst in het Buitenland.

6. Afschaffing van den Zomertijd.

7. Bestrijding van alle overheidsmaatregelen, waardoor land- en tuinbouw in hunne ontwikkeling worden belemmerd.

8. Afschaffing der zegelplakkerij en der Raden van Arbeid door vereenvoudiging van de uitvoering der Invaliditeitswet, met behoud van de zorg voor ouden en invaliden.

Verhooging der ouderdomsrente tot vijf gulden per week bij de thans bestaande indexcijfers.

Invoering van een premievrij staatspensioen voor alle in Nederland wonende Nederlanders op 65-jarigen leeftijd en aan invaliden.

9. De uitvoering van verdere, onvermijdelijke sociale maatregelen worde zooveel mogelijk gebracht in organisaties van belanghebbenden, met vermindering van overbodige ambtelijke bemoeiing.

10. Voldoend en goed lager en voortgezet land- en tuinbouw- en landbouwhuishoudonderwijs en ambachtsonderwijs.

Bevordering van de oprichting van Dorpshuizen.

De kosten van het Lager Onderwijs komen voor rekening van het Rijk.

11. Verheffing van Landbouw, Tuinbouw en Veeteelt door bevordering van het vereenigingswezen, bevordering van ontwatering en ontginning en ruilverkaveling op practisch-deskundige wijze, onder goed toezicht, maar met zoo weinig mogelijk inmenging van overheidswege.

Gezorgd worde voor een goeden landbouwvoorlichtingsdienst.

12. Vermindering van de thans bestaande militaire lasten.

Ondersteuning van internationale ontwapening om daardoor te komen tot nationale ontwapening.

13. Beperking der overheidsexploitatie tot het hoogst noodzakelijke.

Vermindering van het aantal ambtenaren.

14. Herziening der wettelijke bepalingen inzake de pacht ter verhooging der bedrijfszekerheid voor den pachter.

Instelling van pachtcommissies.

15. Doelmatige uitvoering van de landarbeiderswet en de wet tot stichting van boerderijen op woesten grond.

16. Bestrijding der werkloosheid door productieve werkverschaffing en bevordering van emigratie.

17. Bevordering van snel en goedkoop recht en arbitrage.

18. Billijke regeling der bijdragen door kleine gemeenten te betalen in de kosten van inrichtingen van Hooger, Middelbaar en Nijverheids-onderwijs in andere gemeenten.

19. Verlaging der indirecte belastingen op suiker en afschaffing van den accijns op het geslacht, echter met behoud van de bestaande invoerrechten op vleesch.

Invoerrechten op suiker.

De opbrengst van den accijns op suiker worde grootendeels besteed ten behoeve van den landbouw.

20. Aan de Zuiderzee-visschers en aan hen, wier bestaan met die visscherij onafscheidelijk is verbonden, worde een billijke schadevergoeding toegekend.

21. Instelling van een afzonderlijk Ministerie van Landbouw.

22. Afschaffing van gevangenis(hechtenis)straf bij overtreding der

Arbeidswet, in het bijzonder voor kleine ondernemers, die persoonlijk in hunne bedrijven werkzaam zijn.

23. Bij bestrijding van het mond- en klauwzeer worde belemmering van den handel zooveel mogelijk vermeden.

DE LIBERALE STAATSPARTIJ „DE VRIJHEIDSBOND”.

Beginselprogram.

De Liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond” stelt zich ten doel de verbreiding der liberale beginselen, ter vermeerdering van den invloed der liberale gedachte op geheel ons volksleven, inzonderheid op het terrein der staatkunde.

Zij ziet het Liberalisme als eene strooming in het geestelijk leven, welke haar bron vindt in den iederen mensch ingeschapen drang naar geestelijke en maatschappelijke vrijheid, die in den loop der tijden onder allerlei benaming als een levenwekkende en levenvernieuwende kracht is werkzaam geweest en zich, ook hier te lande, op politiek gebied als liberale partij heeft geopenbaard. Als geestelijke strooming in nauw contact blijvende met het cultureele leven van onzen tijd, zal het Liberalisme, ook in zijn tegenwoordigen politieken verschijningsvorm, de Liberale Staatspartij, steeds grooter invloed op het gedachtenleven van ons volk verkrijgen. Haar ondogmatisch karakter doet haar, met behoud van het haar kenmerkend beginsel, onbevooroordeeld staan tegenover de geestelijke, zedelijke, economische, sociale en politieke vraagstukken van onzen tijd.

De Liberale Staatspartij gaat uit van de waarde der menschelijke persoonlijkheid. Als beginsel van maatschappelijke samenleving eischt zij derhalve de eerbiediging der persoonlijke vrijheid, welke hare beperking slechts hierin mag vinden, dat door deze eerbiediging op de persoonlijke vrijheid van anderen en op het algemeen belang geen inbreuk worde gemaakt.

Naast deze erkenning van de waarde der individueele persoonlijkheid en van het belang, dat deze zich in vrijheid kunne ontplooiën, staat de behartiging en de verzekering van het algemeen volksbelang, als hoogste doel van den Staat. Op Staatkundig terrein leidt het streven om haar politiek aan dit gemeenschapsbelang dienstbaar te maken, de Liberale Partij, onder meer, tot het bevorderen van een Staatsinrichting, waarbij tot uitoefening van het volle Staatsburgerschap worden geroepen alle vrouwen en mannen, die niet om redenen van staatsbelang behooren te worden uitgesloten; tot het onverzwakt handhaven van de vrijheid van denken, spreken, schrijven en vergaderen, behoudens ieders verantwoordelijkheid voor de Wet; tot het verwerpen van alle maatregelen welke, ten bate van enkele groepen, de bevolking in haar geheel zouden scha-